

Kaupunginhallitus 14.06.2021 § 209

§ 209

Valtuustoaloite asunnottomien ja syrjäytyneiden avunantokeskuksesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Nieminen Tapio E SOTET/SOS
Strömberg Juha-Pekka
Lajunen Virpi
Konieczny Vilja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus Perusturvajohtaja Svahn Sanna

Kaupunginhallitus antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuutettu Teemu Lahtisen sekä 7 muun valtuutetun 22.3.2021 päivättyyn valtuustoaloitteeseen Nihtisillan vastaanottokeskuksen muuttamisesta asunnottomien ja syrjäytyneiden avunantokeskukseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille vastauksen antamisesta seuraavan valtuuston kokouksen esityslistan yhteydessä.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Teemu Lahtinen sekä 7 muuta valtuutettua ovat jättäneet 22.3.2021 päivätyn valtuustoaloitteen koskien vastaanottokeskuksen muuttamista asunnottomien ja syrjäytyneiden avunantokeskukseksi. Aloite koskee Espoon Nihtisillassa sijaitsevaa vastaanottokeskuksen toimitilaa, jossa nykyinen toiminta on lakkaamassa 30.6.2021 mennessä. Valtuutetut ovat esittäneet, että Espoo tekee Nihtisillan entisestä vastaanottokeskuksesta asunnottomien ja syrjäytyneiden espoolaisten avunantokeskuksen.

Vuotuisen asunnottomuuslaskennan tilastoinnin mukaan Espoossa oli marraskuussa 2020 yhteensä 429 yksin asuvaa asunnotonta. Yksin asuvien asunnottomien määrä on Espoossa ollut laskeva vuodesta 2017. Tilastoinnin mukaan myös nuorten asunnottomuus on ollut laskusuunnassa Espoossa, joskin laskusuunta pysähtyi vuoden 2020 laskennan mukaan ja lähti hienoiseen nousuun. Seuraava asunnottomuuslaskenta suoritetaan marraskuussa 2021.

Espoossa on tehty pitkäjänteistä työtä asunnottomuuden vähentämiseksi. Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelmien PAAVO I ja PAAVO II (vv. 2008-2015) aikana Espoossa vakiintui asunto ensin -periaate asunnottomuustyössä ja tuettua asumista kehitettiin mm. lisäämällä

asuntoyksikkömuotoista palvelua asunnottomille ja pitkäaikaisasunnottomille. AUNE ohjelman (vv. 2016-2019) aikana suunnattiin toimenpiteitä yhä enemmän asunnottomuutta ennaltaehkäisevään sekä sen uusiutumista torjuvaan suuntaan. Espoon kaupunki on osallistunut edellä mainittuihin ohjelmiin ja toteuttanut niiden aikana useita kehittämistoimia asunnottomuuden vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi.

Hallitus on asettanut tavoitteeksi puolittaa asunnottomuus vuoteen 2023 mennessä. Ympäristöministeriö käynnisti kolmivuotisen asunnottomuusohjelman suurimpien kaupunkiseutujen, palvelutuottajien ja järjestöjen kanssa. Ohjelman tavoitteina on lisätä kohtuuhintaisten ja valtion tukemien asuntojen tarjontaa asunnottomille, vahvistaa asunnottomuustyötä kuntien peruspalveluissa, parantaa asumisneuvonnan saatavuutta ja vakiinnuttaa asunnottomuuden parissa toimivien tahojen yhteistyö erityisesti kunta- ja aluetasolla. Espoo on mukana kolmivuotisessa asunnottomuusohjelmassa, johon osallistuvat kunnat sitoutuivat tekemään kokonaisvaltaisen suunnitelman asunnottomuuden vähentämisestä. Espoossa on tehty asunnottomuuden puolittamisen suunnitelman vuosille 2020-2022.

Asunnottomuus on ilmiönä muuttunut asunnottomuusohjelmien aikana ja koskee nykyään yhä laajempia ihmisryhmiä, liittyen yhä enemmän muun muassa taloudellisiin haasteisiin. Yksilötasolla asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpiteitä ovat mm. varmistaa asuminen aina, kun kohdataan asiakas (otetaan asuminen puheeksi), puuttua mahdollisimman varhain vuokravelkoihin, estää asunnottomuuden pitkittymistä ja tilanteen pahenemista sekä estää asunnottomuuden uusiutumista.

Asunnottomuutta ehkäistään mm. vahvistamalla asiakaslähtöisiä palveluja ja yhteistyömalleja eri toimijoiden kesken, myös järjestötoimijoiden tarjoama tuki mukaan nivoen. Näihin tavoitteisiin pyritään Espoon asunnottomuuden puolittamisen suunnitelmassa eri toimijoiden palveluita ja toimintatapoja kehittäen.

Päihteetöntä tilapäismajoitusta tarvitsevien asunnottomien majoitustarpeisiin on voitu vastata kaupungin omien hätämajoitus-/kriisimajoituspalveluiden tai ostopalveluiden avulla. Espoolaisille aktiivisesti päihkeitä käyttäville asunnottomille henkilöille on myös ollut riittävästi majoituspaikkoja tarjolla kaupungin omassa vastaanottokodissa/tilapäismajoituksen yksikössä.

Asunnottomat asiakkaat voivat ohjautua erilaisista tilapäisen majoituksen palveluista tuetun asumisen piiriin sosiaalityöntekijän tekemän palvelutarpeen arvion perusteella. Tuetun asumisen palveluvalikko on kasvanut viime vuosina, käsittäen myös asunnottomille perheille suunnatun tukipalvelun. Mikäli asunnottomalla henkilöllä on runsas avun/hoidon/huolenpidon tarve, hänelle voidaan myöntää palvelutarpeen arvioinnin perusteella palveluasumista tai tehostettua palveluasumista. Tuetussa asumisessa yksin elävät ja perheet saavat tukea asumisen ja arkielämän haasteisiin. Yhtenä nuorten asunnottomuutta vähentävänä toimenpiteenä on kaupungin, Y-Säätiön ja palveluntuottajan yhteistyönä toteutettava asunnottomille nuorille aikuisille suunnattu tuetun asumisen yksikkö, jossa on 31 asuntoa (35 paikkaa). Yksikkö valmistuu loppuvuonna 2021.

Ennaltaehkäisevämpään suuntaan palveluita viedään esimerkiksi Aikuisten sosiaalipalveluissa meneillään olevassa Asumistaloussosiaalityön

hankkeessa, jossa pilotoidaan matalan kynnyksen talousohjausta ja jatkokehitetään asumisvalmennusta sekä pyritään varmistamaan hankkeen kohderyhmään kuuluvien asunnottomaksi joutuneiden yksin elävien ja perheiden nopea asuttaminen ja nivelvaiheen tuki.

Asunnottomille suunnattuja palveluita, kuten tilapäistä majoitusta ja tuettua asumista, järjestetään myös ostopalveluina. Niiden hankinta perustuu mm. hankintalakiin (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) ja hankinnan perusteella tehtyihin sopimuksiin ostopalveluiden tuottajien kanssa. Palveluvalikkoa arvioitaessa ja kehitettäessä tulee ottaa huomioon myös hankintalaki ja olemassa olevien hankintasopimusten sitoumukset ja sisällöt.

Kun asunnottomuus koskettaa aiempaa laajemmin erilaisia ihmisryhmiä, yksin eläviä ja perheitä, myös tuen tarpeet ja auttamisen tavatkin vaihtelevat. Tähän on pyritty vastaamaan Espoon asunnottomuuden puolittamisen ohjelmalla (vv. 2020-2022), jossa on laajasti huomioitu erilaisia haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä ja lähdetty kehittämään heille tarkoituksenmukaisia auttamisen muotoja. Nykyinen toiminta Nihtisillan tiloissa loppuu 30.6.2021 mennessä. Kiinteistön omistaa Forenom Oy. Kyseessä on iso kiinteistö, jossa on useita satoja asukashuoneita. Talossa on tällä hetkellä 1 kerroksessa toimistotiloja, yhteisiä tiloja ja ruokala. Talossa on 2-7 kerroksissa majoituskäyttöön liittyvät tilat, noin 60 huonetta/kerros (1-4 hlön huoneita). Asunnottomien ja asunnottomuuden uhan alla elävien espoolaisten tuen ja avun tarpeet ovat hyvin erityyppisiä ja kaikkien asunnottomien/asunnottomuuden uhan alla elävien palvelujen laajamittainen keskittäminen yhteen yksikköön, esim. Nihtisillan kiinteistöön, ei siksi ole tarkoituksenmukaista. Myöskään tila- tai sijaintiratkaisultaan Nihtisillan kiinteistö ei tuo lisäarvoa nykyisiin palvelujen järjestämisen tapoihin.

Asunnottomien kanssa työtä tekeviä järjestöjä:

- Sininauhaliitto
- Edistia
- VVA (Vailla vakinaista asuntoa) ei niinkään Espoossa
- Pelastusarmeija
- Kalliolan Setlementti
- Emy ry.
- Ejy ry
- SPR
- Trapesa,
- Manna-Apu ry.
- Hyvä-Arki ry.
- Espoon Ankkuri

Keino auttaa asunnottomia saamaan asuntoja, on ohjata heitä asunnon haussa, asuntopuoltokäytäntöä Espoon asuntojen kanssa ei enää ole. Asuntoja pyritään saamaan muun muassa Espoon Asunnoilta ja muilta ns. yleishyödyllisiltä vuokratotaloyhtiöiltä ja jonkin verran yksityisiltä markkinoilta. Ennen kaikkea tärkeää ovat hyvät ja luottamukselliset suhteet toimijoihin, kuten Edistia, Y-säätiö, S-asunnot, Lumo, M2, Ta -asunnot jne.

Jos asunnottomat tarvitsevat tukea asumiseen, Espoon kaupungilla on siihen omaa tuetun asumisen palvelutuotantoa ja ostopalvelua.

Päätösehdotus Perusturvajohtaja Svahn Sanna

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuutettu Teemu Lahtisen sekä 7 muun valtuutetun 22.3.2021 päivättyyn valtuustoaloitteeseen koskien Nihtisillan vastaanottokeskuksen muuttamista asunnottomien ja syrjäytyneiden avunantokeskukseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille vastauksen antamisesta seuraavan valtuuston kokouksen esityslistan yhteydessä.

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.